

DECIZIE

07 noiembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Valeriu Doagă,
Tamara Chișca-Doneva,
Iurie Bejenaru,
Nina Vascan,
Svetlana Filincova

examinând recursul declarat de Pavel Postica în nume propriu și în interesele copilului minor XXXXXXXX, Irina Postica în nume propriu și în interesele copiilor minori XXXXXXXX și XXXXXXXX, și de către Eugenia Postica,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Postica Andrei, Postica Eugenia, Postica Pavel, care acționează în nume propriu și în interesele copilului minor XXXXXXXX, Postica Irina, care acționează în nume propriu și în interesele copiilor minori XXXXXXXX și XXXXXXXX, către Direcția Generală Locativ-Comunală și Amenajare a Consiliului mun. Chișinău, Consiliul mun. Chișinău, ÎM Regia „Autosalubritate”, Primăria com. Bubuieci, mun. Chișinău, privind obligarea înlăturării gunoiștii neautorizate și încasarea prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 28 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care au fost respinse apelurile declarate de Postica Pavel și avocatul Turuta Constantin, în interesele apelanților Postica Andrei, Postica Eugenia, Postica Pavel, care acționează în nume propriu și în interesele copilului minor XXXXXXXX, Postica Irina, care acționează în nume propriu și în interesele copiilor minori XXXXXXXX și XXXXXXXX, fiind menținută hotărârea din 14 noiembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana,

c o n s t a t ă:

La 25 ianuarie 2017, Postica Andrei, Postica Eugenia, Postica Pavel, care acționează în nume propriu și în interesele copilului minor XXXXXXXX, Postica Irina, care acționează în nume propriu și în interesele copiilor minori XXXXXXXX și XXXXXXXX, au depus cerere de chemare în judecată către Direcția Generală Locativ-Comunală și Amenajare a Consiliului mun. Chișinău, Consiliul mun. Chișinău, ÎM Regia „Autosalubritate”, Primăria com. Bubuieci, mun. Chișinău, solicitând obligarea înlăturării gunoiștii neautorizate, creată în stația de colectare a deșeurilor din str. Uzinelor, mun. Chișinău, încasarea

prejudiciului moral în mărime de 8000 Euro pentru fiecare, încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamanții au indicat că, la 06 septembrie 2005, prin ordinul nr. 05/52d cu privire la transmiterea în folosință economică, Direcția Generală Locativ-Comunală și Amenajare a Consiliului mun. Chișinău a transmis în folosință economică mina „Purcel” Întreprinderii Municipale pentru servicii locative a sectorului Rîșcani. Totodată, a fost dispusă încheierea contractului Întreprinderii Municipale pentru servicii locative a sectorului Rîșcani cu SA „Macon” privind regulile de exploatare, folosință și gestionare a minei „Purcel”, în scopul de a înhuma material de construcție în această mină pînă la începutul anului 2008.

La 24 februarie 2010, Agenția Ecologică Chișinău a aplicat sancțiune contravențională Direcției Generale Locativ-Comunală și Amenajare a Consiliului mun. Chișinău, în baza procesului-verbal cu privire la contravenție nr.003020, pe motiv că aceasta exploata în continuare mina „Purcel”, cu toate că termenul limită de exploatare a expirat în anul 2008.

La 03 martie 2010, Direcția Generală Locativ-Comunală și Amenajare a Consiliului mun. Chișinău a remis în adresa Primarului General al mun. Chisinau, Dorin Chirtoacă, nota informativă nr. 148-I, prin care a indicat că SA „Macon” depozitează ilegal deșeuri vegetale, deșeuri de construcție, nisip și gunoi în mina „Purcel”, deoarece termenul de exploatare a acesteia a expirat. La fel, a fost indicat că SA „Macon” se consideră prejudiciată de către Direcție, deoarece nu i-a fost atribuit un alt loc pentru activitatea de înhumare a deșeurilor, motiv din care activitatea SA „Macon” a devenit în afara reglementărilor legale.

Prin decizia Consiliului mun. Chișinău nr. 11/22 din 28 septembrie 2010, a fost dispusă atribuirea în folosință Direcției Generale Locativ-Comunală și Amenajare a Consiliului mun. Chișinău a lotului de pământ cu suprafața de 9,917 ha din str. Pruncul și lotul de pământ cu suprafața de 5,409 ha din str. Uzinelor, în scopul amplasării și amenajării unor spații pentru depozitarea frunzelor, crengilor, deșeurilor de construcție, nisipului și gunoiului, acumulate ca rezultat al salubrității orașului. Totodată, s-a dispus că Direcția Generală Locativ-Comunală și Amenajare a Consiliului mun. Chișinău poartă răspundere pentru starea sanitar-epidemiologică și ecologică a terenurilor atribuite și s-a atenționat să nu permită depozitarea altor deșeuri decât cele menționate. Însă, această decizie nu a fost executată de către Direcție.

La 04 mai 2012, Inspectoratul Ecologic de Stat a întocmit actul nr. 052079 al inspectării terenului folosit pentru depozitarea deșeurilor, prin care s-a constatat depozitarea ilegală continuă a acestora, cu toate că acest teren a fost atribuit Direcției Generale Locativ-Comunală și Amenajare a Consiliului mun. Chișinău pentru o perioadă de un an din data de 28 septembrie 2010. Totodată, s-a constatat exploatarea nelegitimă de către SA „Macon” a unei porțiuni din terenul indicat, parte a perimetrului minier cu zăcăminte ce se exploatează cu încălcarea cerințelor normative. De asemenea, s-a constatat că exploatarea terenului indicat nu a fost coordonată cu Agenția Geologie și Resurse Minerale, Centrul de Sănătate Publică Chișinău și Agenția Ecologică Chișinău.

La 12 septembrie 2014, Inspectoratul Ecologic de Stat a întocmit actul de control nr. 085447, prin care s-au constatat grave încălcări ale legislației cu privire la mediu și nerespectarea prescripției nr. 034991, înaintate către Direcția Generală

Locativ-Comunală și Amenajare a Consiliului mun. Chișinău cu privire la înlăturarea condițiilor ce duc la menținerea dezastrului ecologic, fiind întocmit și procesul-verbal cu privire la contravenție nr.01-22/55, prin care s-a dispus sistarea oricăror lucrări de depozitare (înhumare) a deșeurilor în spațiul carierei „Purcel” din str. Uzinelor, 211, mun. Chișinău, începând cu data de 15 decembrie 2014. Hotărârea nu este executată nici până în prezent, terenul fiind folosit în calitate de stație de colectare a deșeurilor fără autorizațiile necesare, aducând prejudicii locuitorilor s. Bîc și s. Bubuieci, mun. Chișinău, aflate în imediata apropiere.

Prin decizia Consiliului mun. Chișinău nr. 14/23-1 din 02 decembrie 2010, s-a dispus permisiunea ÎM Regia „Autosalubritate” de a folosi provizoriu, ca alternativă, lotul de pământ cu suprafața de 8,93 ha din str. Uzinelor, mun. Chișinău, pentru stocarea temporară a deșeurilor menajere. La fel, s-a decis elaborarea unui studiu de prefezabilitate privind stocarea deșeurilor de către Direcția Generală Locativ-Comunală și Amenajare a Consiliului mun. Chișinău de comun acord cu ÎM Regia „Autosalubritate”, ultima fiind obligată să obțină avizele Inspecției Ecologice de Stat și a Centrului de Medicină Preventivă pentru stocarea deșeurilor în locul de amplasament provizoriu.

În acest sens, ÎM Regia „Autosalubritate” a remis în adresa Agenției pentru Geologie și Resurse Minerale, Centrului de Sănătate Publică Chișinău și Inspectoratului Ecologic de Stat, solicitări privind extinderea stației de transbordare a deșeurilor și avizarea spațiului de stocare. Prin intermediul acestor solicitări, a fost comunicat faptul că termenul de exploatare a stației de transbordare din str. Uzinelor are o capacitate de stocare a deșeurilor pînă la data de 16 ianuarie 2011.

La 10 ianuarie 2011, Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale, a emis comunicarea nr. 12/06/05 către ÎM Regia „Autosalubritate”, prin care a indicat faptul că terenul indicat, poate fi folosit pentru depozitarea deșeurilor casnice dure, doar în situație de excepție, cu condiția îndeplinirii măsurilor prealabile obligatorii de protecție a mediului, măsuri care nu au fost îndeplinite.

La 12 ianuarie 2011, Agenția Ecologică Chișinău, a emis comunicarea nr.01-06/18, prin care informează ÎM Regia „Autosalubritate” despre faptul că depozitarea deșeurilor menajere solide pe terenul fostei stații de transbordare a deșeurilor, poate avea loc cu titlu de excepție și doar cu îndeplinirea următoarelor condiții: îndeplinirea măsurilor prealabile obligatorii de protecție a componentelor de mediu, în bază de proiect elaborat și avizat; evacuarea ulterioară a deșeurilor menționate în amplasamente autorizate, măsuri care la fel nu au fost îndeplinite.

La 12 ianuarie 2011, Serviciul de Supraveghere de Stat a Sănătății Publice din mun. Chișinău, a informat ÎM Regia „Autosalubritate” prin comunicarea nr.04/2-291, despre faptul că depozitarea deșeurilor este posibilă doar cu îndeplinirea măsurilor prealabile în acest sens, de protecție a mediului, măsuri care nu au fost îndeplinite.

La 03 august 2012, prin răspunsul nr.04/4-3070 la cererea locuitoarei s. Bubuieci, Irina Crăciun, Centrul de Sănătate Publică Chișinău, a comunicat faptul că stația pentru colectarea deșeurilor menajere solide din str. Uzinelor, mun. Chișinău nu a fost avizată de către Serviciul de Supraveghere de Stat a Sănătății Publice. La fel, indică faptul că scrisoarea nr.04/2-291, nu înlocuiește avizul sanitar al Serviciului, respectiv ÎM Regia „Autosalubritate” depozitează deșeuri pe un teren neavizat sanitar.

Astfel, făcând referire la actele menționate supra, reclamantii consideră că terenul de 8,93 ha, aflat în folosința provizorie a ÎM Regia „Autosalubritate” este exploatat ilegal, fără autorizații și avize sanitare, ecologice sau urbanistice, fapt care denotă caracterul ilegal al acțiunilor pârâtului.

La 16 septembrie 2011, locuitorii s. Bubuieci și s. Bîc, mun. Chișinău, au remis o scrisoare deschisă către principalele instituții de stat și mass-media, prin care au comunicat situația agravantă sanitar-ecologică în care se află regiunea, influența negativă asupra locuitorilor, precum și asupra agenților economici-producători ce se află în preajmă. S-a indicat faptul că se aduc grave prejudicii pe termen lung asupra sănătății locuitorilor de toate vârstele, prin indiferența administrației publice municipale și centrale, fapt care contribuie la răspândirea bolilor. La fel, din cauza diverselor deșeuri ce se depozitează, se întâmplă incendieri frecvente, fapt care duce la acumularea gazelor nocive deasupra localităților, acest gaz fiind respirat de către locuitori, iar din această cauză, conform statisticii medicale, cei mai mulți bolnavi de cancer, tuberculoză, îmbolnăvirea căilor respiratorii, sunt înregistrați printre locuitorii satelor Bubuieci și Bîc, mun. Chișinău.

La 17 octombrie 2011, Ministerul Mediului a emis explicația nr. 121-col/11 către Parlamentul Republicii Moldova, prin care a confirmat faptul că terenul stației de colectare a deșeurilor din str. Uzinelor cu suprafața de 8,93 ha, este exploatat de ÎM Regia „Autosalubritate” pentru colectarea și stocarea provizorie a deșeurilor menajere solide. La fel, a fost indicat faptul că folosirea acestui teren a fost coordonată cu Centrul de Sănătate Publică Chișinău prin avizul nr.04/2-291, Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale prin avizul nr. 12/06/05 și Agenția Ecologică Chișinău prin avizul nr.01-06/18, fapt ce nu corespunde realității.

La 11 noiembrie 2011, Primăria mun. Chișinău a emis răspunsul nr.Loc-9822/11 la scrisoarea deschisă, prin care a indicat faptul că incendierile au loc din cauza acțiunilor delictuale a unor subiecți de drept. În acest sens, pe numele vice-directorului ÎM Regia „Autosalubritate” și Direcției Generale Locativ-Comunală și Amenajare a Consiliului mun. Chișinău, ca responsabili ai stației de colectare a deșeurilor, au fost întocmite procese-verbale contravenționale de către Agenția Ecologică Chișinău.

La 12 ianuarie 2012, Ministerul Mediului a remis în adresa Cancelariei de Stat și Primăriei com. Bubuieci răspunsul nr.01-05/62, prin care confirmă faptul că solul este slab poluat cu conținut de amoniu. La fel, s-a menționat că probe de apă nu au fost prelevate.

În luna februarie 2013, Agenția Ecologică Chișinău a remis în adresa Primăriei mun. Chișinău, o scrisoare prin care comunică gestionarea eronată a deșeurilor, din cauza faptului că nu se duce o evidență strictă a volumului deșeurilor, motiv principal care stă la baza incendiilor ce se produc spontan. Totodată, se face referire la lipsa avizului ecologic privind posibilitatea amplasării stației de colectare a deșeurilor în preajma localităților Bubuieci și Bîc.

La 15 septembrie 2014, primarul com. Bubuieci, Ion Șaranuț, a remis în adresa prim-ministrului, Iurie Leancă, scrisoarea nr. 501, prin care a comunicat faptul că datorită acumulării ilegale a deșeurilor din preajma localității Bubuieci, care este gestionată de Direcția Generală Locativ-Comunală și Amenajare a Consiliului mun. Chișinău și ÎM Regia „Autosalubritate”, starea sănătății locuitorilor se agravează. La acel poligon foarte des se produc incendieri a deșeurilor, motiv din care se elimină fum toxic și nociv, care se răspândește deasupra localității Bubuieci

și este inhalat de localnici, respectiv starea sănătății acestora se agravează vertiginos, iar autoritățile competente nu iau nici o măsură pentru a remedia situația devastatoare.

La 25 septembrie 2014, secretarul general adjunct al Guvernului, Serghei Palihovici, a emis indicația nr. 1311-471 către mai multe organe cu atribuții de mediu, fiind rugate de comun acord să examineze în regim de urgență problema invocată. Prin nota informativă emisă de Agenția Ecologică de Stat către Ministerul Mediului, a fost confirmată situația.

La 01 octombrie 2014, a fost întocmit procesul-verbal al ședinței de lucru, format în urma indicației secretarului general adjunct al Guvernului. În urma acestei ședințe a fost specificat în procesul-verbal faptul că într-adevăr nu sunt respectate normele în vigoare, fapt care duce la prejudicierea locuitorilor. La fel, s-a constatat izbucnirea sistematică a incendiilor la stația de acumulare a deșeurilor, fapt care poluează aerul și atmosfera. Prin procesul-verbal elaborat, părțile au convenit asupra faptului că Direcția Generală Locativ-Comunală și Amenajare a Consiliului mun. Chișinău se obligă să-și asume responsabilitatea pentru prejudiciul cauzat mediului înconjurător, inclusiv poluării aerului atmosferic în urma arderii gunoiului. Totodată, s-a stabilit obligația Direcției Generale Locativ-Comunală și Amenajare a Consiliului mun. Chișinău de salubritate a terenului adiacent gunoiștii, asigurarea măsurilor privind neadmiterea arderii deșeurilor, precum și întreprinderea acțiunilor de prevenire a depozitării deșeurilor amestecate.

Prin răspunsul nr. 36/01-06/1796 din 02 octombrie 2014, Agenția Relații Funciare și Cadastru a confirmat gravitatea problemei ecologice existente și a optat pentru închiderea acestei stații, cu identificarea ulterioară a soluțiilor pentru amenajarea unui teren în acest scop, coordonat și autorizat în modul stabilit de lege.

Prin răspunsul nr.01-9/1634 din 06 octombrie 2014, Ministerul Sănătății a indicat faptul că Serviciul de Supraveghere de Stat a Sănătății Publice nu a avizat stația pentru colectarea și depozitarea deșeurilor, fiind propuse recomandări pentru ameliorarea situației create, însă până în prezent situația nu s-a schimbat.

Prin indicația Prim-ministrului, Iurie Leancă, nr.1311-530 din 30 octombrie 2014, a fost constatată crearea impactului negativ asupra mediului și sănătății locuitorilor, prin exploatarea stației neautorizate de colectare și depozitare a deșeurilor, fapt pentru care a solicitat organelor competente să soluționeze problema creată, inclusiv cu închiderea acesteia.

La 06 noiembrie 2014, a fost întocmit procesul-verbal al grupului de lucru, care a decis ca până la data de 16 noiembrie 2014 să fie definitivat proiectul unui acord între Primăria c. Bubuieci, Direcția Generală Locativ-Comunală și Amenajare a Consiliului mun. Chișinău și un agent economic, care va prelua deșeurile vegetale depozitate, însă poligonul de acumulare a deșeurilor activează până în prezent.

La 27 februarie 2015, primarul com. Bubuieci, Șaranuț Ion, a remis scrisoarea nr.106 în adresa prim-ministrului, Chiril Gaburici, prin care comunică situația creată în localitate, din cauza poluării mediului înconjurător. Primarul, s-a referit la otrăvirea continuă a locuitorilor din cauza fumului toxic ce se elimină de la incendiile dese a deșeurilor, care se produc la poligonul de acumulare a deșeurilor.

Prin indicația nr. 1311-85 din 10 martie 2015, de către prim-ministrul, Chiril Gaburici, s-a solicitat organelor competente să întreprindă măsuri de ameliorare a situației create, însă până în prezent nu a fost întreprinsă nici o acțiune concretă.

Astfel, reieșind din totalitatea circumstanțelor indicate, reclamantii consideră stabilit cu certitudine faptul că dreptul la un trai decent este violat, viața și sănătatea lor este pusă în pericol, fapt care în mod direct demonstrează temeinicia despăgubirii morale, pentru inacțiunile organelor competente.

Prin hotărârea din 14 noiembrie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Ciocana, cererea de chemare în judecată depusă de Postica Andrei, Postica Eugenia, Postica Pavel, care acționează în nume propriu și în interesele copilului minor XXXXXXXX, Postica Irina, care acționează în nume propriu și în interesele copiilor minori XXXXXXXX și XXXXXXXX, către Direcția Generală Locativ-Comunală și Amenajare a Consiliului mun. Chișinău, Consiliul mun. Chișinău, ÎM Regia „Autosalubritate”, Primăria com. Bubuieci, mun. Chișinău, privind obligarea înlăturării gunoștii neautorizate și încasarea prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată, a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia din 28 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău, au fost respinse apelurile declarate de Postica Pavel și avocatul Turuta Constantin, în interesele apelanților Postica Andrei, Postica Eugenia, Postica Pavel, care acționează în nume propriu și în interesele copilului minor XXXXXXXX, Postica Irina, care acționează în nume propriu și în interesele copiilor minori XXXXXXXX și XXXXXXXX, fiind menținută hotărârea din 14 noiembrie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Ciocana.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că în cazul supus judecării nu se atestă prezența tuturor elementelor esențiale pentru angajarea răspunderii civile delictuale prin prisma prevederilor art. 1398 din Codul civil. Or, obligația de a dovedi faptul pricinuirii prejudiciului moral (suferințelor psihice sau fizice suportate) revine părții care se consideră vătămată, care trebuie să indice și să argumenteze de către cine, în ce circumstanțe și în baza căror acțiuni (inacțiuni) i-au fost cauzate suferințe morale (psihice) sau fizice, prin ce se manifestă acestea, iar constatarea faptului influenței negative asupra mediului înconjurător și sănătății omului, poate fi stabilită printr-o concluzie de expertiză corespunzătoare, care lipsește la materialele cauzei, astfel instanța fiind în imposibilitate să constate cu certitudine existența și întinderea prejudiciului pretins de către apelanți. Din aceste considerente, Colegiul a conchis că apelanții generalizează gravitatea prejudiciilor morale suportate, fără a proba impactul și consecințele acțiunilor/inacțiunilor intimaților asupra vieții și sănătății lor.

Suplimentar, instanța de apel a menționat că apelanții nu au probat impactul activității intimaților asupra nivelului de poluare a aerului, solului și apei, or, statisticile privind nivelul de poluare a mediului sunt duse de către organele abilitate ale statului, care au obligația expresă de a informa Guvernul despre indicii periculoși de poluare, întru luarea măsurilor corespunzătoare. În așa mod, Colegiul constată că la materialele cauzei lipsesc probe incontestabile care să confirme indicii de poluare, precum și înscrisuri care să dovedească impactul acestora asupra sănătății apelanților.

La 31 iulie 2018, Pavel Postica în nume propriu și în interesele copilului minor XXXXXXXX, Irina Postica în nume propriu și în interesele copiilor minori XXXXXXXX și XXXXXXXX, și Eugenia Postica în nume propriu, au contestat

cu recurs decizia din 28 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia și a hotărârii din 14 noiembrie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Ciocana, cu pronunțarea unei noi decizii privind admiterea acțiunii și încasarea cheltuielilor de judecată din contul intimaiilor.

În motivarea recursului au invocat faptul că instanța de apel a aplicat eronat normele de drept material, nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii, a apreciat arbitrar probele prezentate de către participanții la proces, iar concluziile instanței sunt în contradicție cu circumstanțele pricinii. Suplimentar au reiterat circumstanțe și argumente similare celor din cererea de chemare în judecată și cererea de apel.

La 14 septembrie 2018, ÎM Regia „Autosalubritate” a depus referință la cererea de recurs, solicitând declararea recursului ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Potrivit materialelor cauzei, decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 28 martie 2018, fiind expediată participanților la proces la data de 20 mai 2018 (f.d. 238, vol. I), însă la materialele cauzei nu există înscrisuri care să demonstreze momentul recepționării acesteia de către participanții la proces. Astfel, având în vedere faptul că recursul declarat împotriva deciziei din 28 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost înregistrat la 31 iulie 2018, în conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, acesta se consideră declarat în termen.

Prin încheierea din 17 octombrie 2018 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de Pavel Postica în nume propriu și în interesele copilului minor XXXXXXXX, Irina Postica în nume propriu și în interesele copiilor minori XXXXXXXX și XXXXXXXX, și de către Eugenia Postica, a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea speței date, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat Pavel Postica în nume propriu și în interesele copilului minor XXXXXXXX, Irina Postica în nume propriu și în interesele copiilor minori XXXXXXXX și XXXXXXXX, și de către Eugenia Postica, și va casa decizia instanței de apel, cu trimiterea cauzei spre rejudecare, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată, dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 445 alin. (3) din Codul de procedură civilă, în urma examinării recursului, instanța de recurs emite o decizie care rămâne irevocabilă din momentul emiterii. Decizia se consideră a fi emisă din momentul plasării acesteia pe pagina web a Curții Supreme de Justiție.

Instanța de recurs constată că, Postica Andrei, Postica Eugenia, Postica Pavel, care acționează în nume propriu și în interesele copilului minor XXXXXXXX, Postica Irina, care acționează în nume propriu și în interesele copiilor minori XXXXXXXX și XXXXXXXX, au depus cerere de chemare în judecată către Direcția Generală Locativ-Comunală și Amenajare a Consiliului mun. Chișinău, Consiliul mun. Chișinău, ÎM Regia „Autosalubritate”, Primăria com. Bubuieci, mun. Chișinău, solicitând obligarea înlăturării gunoștii neautorizate, creată în stația de colectare a deșeurilor din str. Uzinelor, mun. Chișinău, încasarea prejudiciului moral în mărime de 8000 Euro pentru fiecare, încasarea cheltuielilor de judecată.

Potrivit reclamanților, terenul de 8,93 ha, aflat în folosința provizorie a ÎM Regia „Autosalubritate” este exploatat ilegal, fără autorizații și avize sanitare, ecologice sau urbanistice, fapt care denotă caracterul ilegal a acțiunilor pârâtului și că dreptul la un trai decent este violat, viața și sănătatea lor este pusă în pericol, ceea ce în mod direct demonstrează temeinicia despăgubirii morale, pentru inacțiunile organelor competente.

Fiind investită cu judecarea pricinii în cauză, prima instanță a respins cererea de chemare în judecată formulată de reclamanți. Prin decizia din 28 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău, au fost respinse apelurile declarate de Postica Pavel și avocatul Turuta Constantin, în interesele apelanților Postica Andrei, Postica Eugenia, Postica Pavel, care acționează în nume propriu și în interesele copilului minor XXXXXXXX, Postica Irina, care acționează în nume propriu și în interesele copiilor minori XXXXXXXX și XXXXXXXX, fiind menținută hotărârea din 14 noiembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana.

Examinând materialele cauzei, Colegiul constată că instanța de apel a examinat cererea de apel superficial, fără să dea o apreciere tuturor circumstanțelor cauzei, precum și probelor anexate la materialele cauzei, care sunt importante pentru soluționarea justă a litigiului, precum și concluziile instanței sunt în contradicție cu circumstanțele pricinii.

În contextul prevederilor art. 373 din Codul de procedură civilă, instanța de apel era obligată în limitele apelului să verifice circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, să aprecieze probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Colegiul precizează că soluția adoptată de către instanța de apel este nemotivată, deoarece din textul acesteia nu se reliefează o motivare amplă asupra tuturor motivelor expuse de către participanții la proces în prezenta acțiune, asupra tuturor capetelor acțiunii formulate, precum și nu sunt apreciate toate probele

importante pentru soluționarea cauzei. Or, în conformitate cu art. 239 din Codul de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

Astfel, în textul deciziei din 28 martie 2018 Curtea de Apel Chișinău se expune doar asupra temeiniciei capătului de cerere cu privire la încasarea prejudiciului cauzat apelanților prin acțiunile/inacțiunile intimaților, evitând să se expună asupra cerinței de obligare a intimaților să înlăture gunoiștea neautorizată creată în stația de colectare a deșeurilor din str. Uzinelor, mun. Chișinău. Or, anume existența gunoiștii neautorizate și continuarea depozitării deșeurilor pe terenul respectiv, potrivit argumentelor apelanților, este factorul care le creează prejudicii și care urmează a fi înlăturat de către autoritățile competente. Cu referire la acest aspect, instanța de apel urma să verifice în ce măsură această cerință a fost examinată de către prima instanță și dacă aceasta a dat o apreciere corespunzătoare tuturor circumstanțelor și probelor invocate în acest sens.

Mai mult, potrivit cererii de apel înaintate asupra hotărârii din 14 noiembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, apelanții au făcut referire la faptul că prima instanță a pus la baza hotărârii declarațiile reprezentanților intimaților, potrivit cărora este sistată depozitarea gunoiului în stația de colectare a deșeurilor din str. Uzinelor, mun. Chișinău, fără ca la materialele cauzei să existe vreo probă care să confirme sau să infirme aceste declarații. Astfel, instanța de apel nu s-a expus asupra acestui argument al apelanților și nu i-a dat o apreciere juridică, lăsând, în așa mod, fără examinare un capăt de cerere.

Prin urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că instanța de apel incorect a constatat și elucidat circumstanțele cauzei și probele prezentate în acest sens, limitându-se doar la aspectele ce țin de repararea prejudiciului moral cauzat recurenților.

Instanța de recurs remarcă că dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, prezumă dreptul la o hotărâre motivată. Motivarea este o parte a hotărârii în care instanța judecătorească în mod obligatoriu își expune concluziile formulate în privința cauzei deferite spre soluționare.

Conform unei jurisprudențe constante degajate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se expune în hotărâri asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și, argumentelor invocate de către părți întru admiterea sau respingerea acestora (cauza Garcia Ruiz vs. Spania, hotărârea din 21 ianuarie 1999).

Se reține că actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți, ceea ce, în speță, lipsește. Or, principiul procesului echitabil reclamă că hotărârea să fie motivată, justițiabilul având posibilitatea să cunoască motivele care l-au făcut pe judecător să adopte una sau altă soluție și să le conteste dacă sistemul prevedea o cale de atac împotriva acestei hotărâri, lipsa motivării unei decizii judiciare, pune în pericol dreptul la un proces echitabil (cauza Kaufman vs. Belgia, 1986).

Astfel, instanțele judecătorești sunt obligate să-și motiveze soluțiile și concluziile, să furnizeze toate răspunsurile la întrebările care sunt pertinente pentru rezultatul procesului și necesită un răspuns special în hotărâre. În cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit în cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o posibilitatea de a și dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a art. 6§1 din CEDO (cauza Hiro Balani vs. Spania, 1994).

Ca urmare, instanța de recurs este în imposibilitate de a da o apreciere corectă și justă cazului supus judecării în condițiile când instanța de apel și prima instanță nu au dat o apreciere corespunzătoare probelor prezentate de către participanții la proces și au omis să se expună asupra cerinței de obligare a intimaților să înlăture gunoștea neautorizată creată în stația de colectare a deșeurilor din str. Uzinelor, mun. Chișinău. Respectiv, instanța de recurs este în imposibilitate de a verifica corectitudinea aplicării de către instanța de apel a cadrului legal.

Or, potrivit art. 130 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

Prin urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că instanța de apel urma să constate și elucideze pe deplin circumstanțele cauzei și probele prezentate în acest sens, să le examineze și să le dea o apreciere în cumul, reflectând în decizie motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de celelalte, așa cum prevede alin. (4) al art. 130 din Codul de procedură civilă.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că s-a constatat o eroare judiciară, care nu poate fi corectată de către instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a casa integral decizia instanței de apel și de a trimite prezenta cauză civilă spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

La judecarea pricinii, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate, creând condiții obiective și reale participanților la proces și judecând pricina, să emită o hotărâre întemeiată și legală, reieșind din toate circumstanțele reale și esențiale ale pricinii. De asemenea, instanța urmează să indice cu suficientă claritate motivele pentru care acceptă sau respinge probele prezentate de către participanții la proces, dându-le o apreciere corespunzătoare, precum și să se expună asupra tuturor pretențiilor formulate de către recurenți.

Având în vedere cele expuse și în conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Pavel Postica în nume propriu și în interesele copilului minor XXXXXXXXX, Irina Postica în nume propriu și în interesele copiilor minori XXXXXXXXX și XXXXXXXXX, și de către Eugenia Postica.

Se casează decizia din 28 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Postica Andrei, Postica Eugenia, Postica Pavel, care acționează în nume propriu și în interesele copilului minor

XXXXXXXX, Postica Irina, care acționează în nume propriu și în interesele copiilor minori XXXXXXXX și XXXXXXXX, către Direcția Generală Locativ-Comunală și Amenajare a Consiliului mun. Chișinău, Consiliul mun. Chișinău, ÎM Regia „Autosalubritate”, Primăria com. Bubuieci, mun. Chișinău, privind obligarea înlăturării gunoștii neautorizate și încasarea prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată, și se remite pricina spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Valeriu Doagă,

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva,

Iurie Bejenaru,

Nina Vascan,

Svetlana Filincova